

TÁJÉKOZTATÓ

- **Mi a felülbírálati indítvány?**

2023. január 1-jén, vagy az után indult büntetőeljárásokban a közhatalom gyakorlásával és a közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmények esetében:

- ha a nyomozó hatóság vagy az ügyészség a feljelentést elutasítja, vagy az eljárást megszünteti,
- akkor felülbírálati indítvány útján
- a bírósághoz lehet fordulni a nyomozás elrendelése, folytatása iránt - ha a nyomozó hatóság, ügyészség a felülbírálati indítványnak nem ad helyt.

- **Milyen bűncselekményeknél van helye felülbírálati indítványnak?**

A törvény a felülbírálati indítvány benyújtását **a közhatalom gyakorlásával és a közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmények** esetében biztosítja.

Az indítvány alapján az eljáró hatóságok az ezen bűncselekményekkel *az adott ügyben szoros összefüggésben lévő más bűncselekményeket* is vizsgálhatják.

Melyek a **közhatalom gyakorlásával és a közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmények?**

- a **korrupciós bűncselekmények** (Btk. XXCII. Fejezet) – *kivéve* a vesztegetés és a vesztegetés elfogadásának enyhébben minősülő eseteit (Btk. 290. § (1) és (6) bekezdés, Btk. 291. § (1) bekezdés)
- a **hivatali visszaélés** (Btk. 305. §) – *kivéve*, ha nem vezető beosztású hivatalos személy követi el rendvédelmi szervnél, Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálatnál, Országgyűlési Őrségnél, fővárosi, **vármegyei** kormányhivatalnál, önkormányzati igazgatási szervnél, köztestületnél
- a **nemzeti vagyonra** vagy a közfeladatot ellátó közérdekű **vagyonkezelő alapítványok által kezelt vagyonra** elkövetett vagy ilyen vagyonban kárt okozó
 - **sikkasztás, csalás, gazdasági csalás, információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás súlyosabban minősülő esetei** [Btk. 372. § (4) – (6) bekezdése, Btk. 373. § (4) – (6) bekezdése, Btk. 374. § (4) – (6) bekezdése, Btk. 375. § (2) – (4) bekezdése]
 - **hűtlen kezelés** (Btk. 376. §)
- a költségvetést károsító bűncselekmények közül
 - a **költségvetési csalás súlyosabban minősülő esetei** [Btk. 396. § (3) – (6) bekezdése]
 - a **költségvetési csaláshoz kapcsolódó felügyeleti vagy ellenőrzési kötelezettség elmulasztása** (Btk. 397. §)
- a versenyt korlátozó megállapodás közbeszerzési és koncessziós eljárásban (Btk. 420. §)
- az előbbi bűncselekményekkel összefüggésben elkövetett

- **bűnszervezetben részvétel** (Btk. 321. §)
- **pénzmosás** (Btk. 399. § és 400. §)

- **Milyen okból nyújtható be felülbírálati indítvány?**

Ha a nyomozó hatóság vagy ügyészség a feljelentést azért utasította el, vagy az eljárást azért szüntette meg, mert a véleménye szerint:

- a cselekmény nem bűncselekmény,
- a bűncselekmény gyanúja hiányzik (csak feljelentésnél),
- nem a gyanúsított követte el a bűncselekményt,
- nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése,
- a cselekmény nem közvédelemre üldözendő bűncselekmény,
- az elkövető büntetendőségét, illetve a cselekmény büntetendőségét kizáró ok állapítható meg (így például ha a hatóság úgy látta, hogy a cselekmény elkövetése kényszer, fenyegetés hatása alatt történt).

- **Mikor nem nyújtható be felülbírálati indítvány?**

Ha:

- a feljelentett, a gyanúsított **fiatalkorú**,
- az elkövető **gyermekkorú**, vagy **kóros elmeállapota miatt nem büntethető**,
- a feljelentés elutasítása, az eljárás megszüntetése a **terhelt együttműködése miatt történt**,
- a feljelentés elutasítására, az eljárás megszüntetésére azért került sor, **mert a terhelt fedett nyomozó, leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv tagja, vagy titkosan együttműködő személy.**

- **Mikor hozott határozatok kapcsán van helye felülbírálati indítványnak?**

Csak a **2023. január 1-jén, vagy ezen időpont után indult büntetőeljárásokban született feljelentést elutasító és eljárást megszüntető határozatok** esetében biztosítja a törvény a felülbírálati indítvány lehetőségét. Az ezen időpont előtt indult büntetőeljárásokban nincs helye felülbírálati indítványnak.

- **Ki nyújthat be felülbírálati indítványt?**

Minden **természetes és jogi személy**, *kivéve* a terheltet, a védőt, valamint az állami vagy közhatalmat gyakorló szerveket. Az **Integritás Hatóság képez a tilalom alól kivételt, a Hatóság szintén élhet felülbírálati indítvánnyal.**

Felülbírálat indítványt tehát a cselekménnyel közvetlenül nem érintett, „kívülálló” személy is benyújthat.

A sértettnek, feljelentőnek „elsőbbsége” van: ha a sértett, feljelentő felülbírálati indítványt nyújtott be, akkor más személy számára már nincs lehetőség arra, hogy felülbírálattal éljen.

- **Mi a felülbírálati indítvány benyújtásának határideje?**

Ha az eljárásban **feljelentő, sértett** vett részt, elsősorban ők jogosultak felülbírálati indítványt benyújtani. Részükre a hatóság a határozatot *közvetlenül kézbesíti* és nekik a kézbesítéstől számított 1 hónap áll rendelkezésre az indítvány benyújtásra. Az ő részükre az eredeti, nem anonimizált határozat kerül kézbesítésre.

Ha letelt a sértett, feljelentő részére biztosított 1 hónap és felülbírálati indítványt nem nyújtottak be, vagy az ügyben nincs sem sértett, sem feljelentő, akkor a határozat 5 munkanapon belül *megjelenik a határozatot hozó szerv hivatalos oldalán, de ekkor már anonimizált formában*. A határozattal együtt az anonimizált ügyiratjegyzék is felkerül a honlapra. A közzétételtől számított **1 hónapon belül** terjeszthető elő felülbírálati indítvány a *határozatot hozó nyomozó hatóságnál, ügyészségnél*.

A határidő a **következő hónap azonos számú napján telik le**, ha nincs olyan számú nap a következő hónapban, akkor annak a hónapnak az utolsó napján. Ha a határidő utolsó napja *hétvégére, vagy munkaszüneti napra* esik, akkor a határidő a következő munkanapon jár le.

Az írásbeli indítványokat az elektronikus kapcsolattartás szabályai szerint (e-úrlapon, cégkapun) **a határidő utolsó napján éjfélig** lehet megtenni. E-mailben benyújtott indítvány nem hatályos!

- **Mi az indítvány benyújtásának menete?**

Az anonimizált határozat és ügyiratjegyzék *megjelenik a határozatot hozó szerv hivatalos oldalán*. A közzététel időpontjától számítva *1 hónapon belül* lehet az *indítványt a határozatot hozó nyomozó hatósághoz vagy ügyészséghez benyújtani*.

Az eljárásban kötelező a jogi képviselő. Írásbeli beadvány kizárólag jogi képviselő útján adható be. A jogi képviselő kizárólag a jogi képviselőkre vonatkozó szabályok szerint, elektronikusan terjeszthet elő beadványt (cégkapun keresztül).

A felülbírálati indítványt meg kell indokolni. Az indítvány mellé az indítványozó az álláspontja szerint az ügyben bizonyításra alkalmas adatokat, iratokat, nyilatkozatokat is csatolhat.

- **Van-e lehetőség igazolásra a benyújtás határidejének elmulasztása miatt?**

Az eljárásban a határidő elmulasztása miatt **igazolásnak nincs helye**.

- **Szükséges-e ügyvéd vagy más jogi képviselő?**

Az eljárásban kötelező a jogi képviselő. A felülbírálati indítványt és minden más ahhoz kapcsolódó beadványt írásban kizárólag az indítványozó jogi képviselője nyújthatja be.

- **Mikor nem hatályos a benyújtott felülbírálati indítvány?**

Felhívjuk a figyelmét arra, hogy ha

- nincs jogi képviselője

és/vagy

- az írásbeli indítványt nem jogi képviselő útján, az elektronikus kapcsolattartás szabályai szerint nyújtja be

és/vagy

- nem határidőn belül

akkor az indítvány **nem hatályos**, az indítványt a hatóságok érdemben nem tudják elbírálni.

Így ezeknek a szabályoknak a betartása kiemelten fontos!

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az e-mailben benyújtott indítvány nem felel meg az elektronikus kapcsolattartás szabályainak.

- **Kérhető-e költségkezdvezmény?**

A felülbírálati indítvány előterjesztője költségkezdvezmény iránti kérelmet nem terjeszthet elő.

- **Kérhető-e pártfogó ügyvéd?**

A felülbírálati indítvány előterjesztője pártfogó ügyvédre nem jogosult.

- **Megismerhetők-e a nem anonimizált határozat, ügyiratjegyzék, valamint a nyomozás iratai?**

A sértetten és feljelentőn kívül minden más felülbírálati indítványt benyújtó kizárólag az anonimizált határozatot és az anonimizált ügyiratjegyzéket ismerheti meg.

A nyomozati iratok megismerésére csak az eljárás későbbi szakaszában nyílik lehetőség: a vádindítvány benyújtása érdekében kérheti **az ismételt** felülbírálati indítványt benyújtó a nyomozati iratokat.

- **A felülbírálati indítvány benyújtása után mi történik?**

1./A határozatot hozó nyomozó hatóság, ügyészség megvárja, hogy a felülbírálati indítványok előterjesztésre rendelkezésre álló 1 hónapos határidő leteljen, majd ezután 3 napon belül megvizsgálja az indítvány(oka)t.

Ha egyetért az abban foglaltakkal, saját maga elrendeli vagy folytatja a nyomozást.

Ha nem ért egyet, felterjeszti az iratokat az indítvánnyal/indítványokkal együtt

- a nyomozó hatóság az ügyészségnek,
- az ügyészség a felettes ügyészségnek,

amely 8 napon belül megvizsgálja a felülbírálati indítványban foglaltakat.

2./Ha az ügyészség, vagy a felettes ügyészség egyetért az indítvány(ok)ban foglaltakkal, saját maga elrendeli vagy folytatja a nyomozást.

Ha nem ért egyet, felterjeszti az iratokat az indítvánnyal/indítványokkal együtt **a Budai Központi Kerületi Bíróság Nyomozási Bírői Csoportjának.**

3./A bíróság 1 hónapon belül dönt. Ha a **felülbírálati** indítványt eljárást megszüntető határozat miatt nyújtották be és az iratok mennyisége vagy a felülbírálati indítványok száma jelentős, akkor ez a határidő legfeljebb 2 hónappal meghosszabbítható.

A bíróság:

- elutasíthatja az indítvány(oka)t, vagy
- a megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, ezzel a döntéssel megindul a nyomozás, vagy folytatódik az eljárás.

- **Mi az ismételt felülbírálati indítvány?**

Ha a felülbírálati indítvány alapján a bíróság a nyomozás elrendeléséről, vagy folytatásáról döntött, és a nyomozó hatóság, ügyészség **ismételten megszünteti a büntetőeljárást** a meghatározott okok miatt, akkor **ismételt felülbírálati indítvány benyújtására van lehetőség.**

Ismételt felülbírálati indítványt **kizárólag az nyújthat be, aki a korábban felülbírálati indítványt nyújtott be az ügyben** (ide értve az Integritás Hatóságot is).

Az ismételt felülbírálati indítványt a határozat kézbesítésétől számított 1 hónapon belül kell benyújtani.

Az ismételt felülbírálati indítványt a határozatot hozó nyomozó hatósághoz, ügyészséghez kell benyújtani, amit a nyomozó hatóság, ügyészség 3 napon belül a Budai Központi Kerületi Bíróság Nyomozási Bírói Csoportjának küld meg.

A bíróság az ismételt felülbírálati indítványt – ha azt nem tartja alaposnak – elutasítja. Ha azonban úgy látja, hogy megszüntető határozat hatályon kívül helyezésének lenne helye, akkor a bíróság a határozat hatályon kívül helyezése helyett **megállapítja, hogy vádindítvány benyújtásának lehet helye.**

- **Ki nyújthat be vádindítványt?**

Ha bíróság az ismételt felülbírálati indítvány alapján azt állapította meg, hogy vádindítvány benyújtásának van helye, akkor **fő szabály** szerint kizárólag az nyújthat be vádindítványt, aki az **ismételt felülbírálati indítványt benyújtotta. Erre 2 hónap áll rendelkezésre**, a határozatot hozó nyomozó hatóságon, ügyészségen keresztül nyújtható be a vádindítvány az illetékes bíróság előtt.

Egyetlen kivétel az, ha kizárólag az Integritás Hatóság nyújtott be ismételt felülbírálati indítványt. Az Integritás Hatóság ugyanis nem nyújthat be vádindítványt és nem képviselhet vádat.

Ilyenkor az anonimizált határozatot és ügyiratjegyzéket (függetlenül attól, hogy nyomozó hatósági, vagy ügyészségi határozatról van szó), valamint a bíróság döntéseit az ügyészség 1 hónapra közzéteszi a honlapján és **bármely természetes vagy jogi személy vádindítvánnyal fordulhat az illetékes bírósághoz.**

Ha a bíróság úgy dönt, hogy a vádindítvány megfelel a törvényben foglaltaknak és a vádlottként megjelölt személy megalapozottan gyanúsítható, akkor a vádindítvány benyújtója, mintegy **„laikus ügyészként”** fogja a vádat képviselni a bíróság előtt. *A jogi képviselet ekkor is kötelező.*